

vim, ki imajo rozge po 1–2 metra dolge. Preiskaval sem več bolnih trsov, na katerih so se znamenja filoksera pokazala, in tudi korenine našel otekle in pokvarjene, al našel sem le malo uši in tudi ne veliko jajčic. Vzrok temu je gotovo le to, da so vinogradi v tej dolini večkrat tako mokri, da so pod vodó.

Po skušnjah, katere so se za pokončavanje trtne uši na Francoskem naredile, najbolj uspešno pokazalo se je napeljevanje vode na vinograde, tako, da več časa pod vodo ostanejo. Uš pogine, in večkrat se vinograd reši pogina. To je pa le tam mogoče, kjer so vinogradi v ravnini, in kjer je tudi za to dovolj potrebne vode. Te ugodne razmere nahajajo se pa ravno tudi v dolini „Sicciola“. Zatorej je c. k. namestništvo v Trstu poslalo inženirja gosp. Ricci-a, da pregleda dolino, kako bi se mogla napeljati voda čez vinograde. Ako se to posreči — kar bode se ve da tudi veliko stroškov prizadalo — potem se smemo nadejati, da bodo uš v tej dolini zatrti, in tako rešili nekoliko tisoč oralov lepih in rodovitnih vinogradov.

Poskušnje naredile se bodo tudi z žveplenim oglencem, s katerim se dá pokončati tudi filoksera, akoravno je pri tem v nevarnosti tudi trta.

Da se bodo o vsem posvetovali, kar je storiti, da se pokonča uš, sestavila se bo še te dni pod predsedstvom gospoda ces. namestnika v Trstu komisija. Kakošna sredstva in katera dela se bodo za to podvzela, bomo kasneje izvedeli, pa bom tudi v „Novicah“ še poročal. *)

Z majhnim vspshom se bo filoksera mogla pokončavati v „Isoli“, malem mestu med Koprom in Piranom, kjer je uš tudi v vinogradih, ki ležé na bregu. Tudi tu se ne vé, kako je prišla uš le sem.

Ni ne pretirano, če se reče, da nevarnost za celo Istro je velika, pa tudi za sosedno Tržaško, Goriško, Kranjsko in Hrvatsko. Zato naj vsak skrbno pazi na to, da nobenega trsa ali tudi listja, katero večkrat s sadjem pride čez mejo, ne dobi v svoj kraj, in da se tako obvaruje nevarnosti trtne uši. Gospóške pa morajo z vso energijo vsaki uvoz trte ali sploh trtnih delov čez mejo zabraniti. Samo tako bode mogoče še obvarovati naše vinograde.

Zatorej bodite pozorni vinorejci in naznanite precej svoji gospóski, ako bi opazili v svojih vinogradih trte, katere se vam zdé v svojem razvitku le nekoliko sumljive.

Nabirajmo sadnega in gozdnega drevja seme!

Čas za nabiranje drevesnega semena je tû.

Prične naj se s koščicami nepožlahnenih češenj (češnjevih divjakov), katere so v nekaterih krajih domovine naše uže zrele, v drugih dozorevajo, a v še drugih bode se to še le prihodnji mesec zgodilo. Koščice od pitanih ali žlahnih češnjevih sadežev za seme — sejanje — ne ugajajo, ker imajo preveč vodena, a premalo škrobnata jedrca, od katerih jih komaj 1 do 5 izmed 100 ozelení, med tem, ko divjakinih najmanj 90 odstotkov kalí in raste, ako je bilo seme dobro dozoreto in potem nepokvarjeno.

Nabira naj se pa tudi seme drugega kosteničnega sadja — marelic, breskev, češpelj itd., kadar ti sadeži dozori po krajih, kjer se nahajajo. Peškinastega sadja

*) Prijaznosti gosp. Fr. Kuralta, tajnika gospodarskega društva v Zagrebu, ki je bil od hrvatske vlade v Istro poslan, da poizvé, kako stoji s filoksero ondi, se zahvalujemo za poročilo, ki jo danes „Novice“ objavljajo v dokaz potrebe, da se povsod velika pozornost obrača na to pokončevalko vinogradov.

Vred.

seme je deloma od pitanih sadežev mimo češenj dosti bolje — toraj, kedar hruške in jabolka dozore, naj se peške posebno marljivo spravljajo; a od jabolčnih in hruševih odraščanih divjakov, kakoršnih se po nekaterih krajih domovine na pašnikih in celó gozdih dosti nahaja, bi se pa ne smela nobena peška izgubiti, kajti iz teh pridelujejo se najlepši, najkrepkejši in boljši divjaki. Zreli sadeži naj se otresejo v jeseni, skrhlijo, peške odberejo, a krhlji pa pusté, da segnijo (posebno lesnikovi), kateri dajo potem izvrstni kis (jesih).

Kodar so gozdi, nabira naj se nad vse marljivo tudi seme gozdnega drevja — lipovo, hrastovo, bukovovo, gabrovo, javorjevo, jesenovo, smerekovo, hojevo, mecesnovo in drugo, kedar za to pravi čas pride.

In — tu ima ljudska šola za povzdigo domače sadjereje in gozdarstva prevažno nalogo izvršiti. Vsak učitelj dolžan je mladino po celi domovini spodbujati, da gozdnega in sadnega drevja seme marljivo nabira, ga v šolo nosi, kjer ga učitelj skrbno shranjuje in pred poškodbo obvaruje. Tako bode postala vsaka šola po domovini mala založnica raznega drevesnega semena; šola šoli bode mogla v tem obziru na roko iti s zamenjavanjem sadnega za gozdno in gozdnega za sadno drevesno seme. V vsaki občini napravi si potem lahko vsak učitelj malo sadno in gozdno drevesnico v spodbudo vsem občanarjem — osobito šolski mladini — ali na šolskem vrtu, če pa tega ni, pa na pripravnem zemljišči kakega bolj zavedenega in napredovalnega posestnika šolskega kraja, za kar bode v lastno korist vsakdo — le deloma zaveden kmetovalec mali teritorijček z veseljem prepustil. Tako spodbujeni po marljivem učitelju pričeli bodo ga kmalu občanarji v tem podvzetju brez izjeme — dejansko podučeni — posnemati. Odraščena šolska mladina nabirala bode vselej o pravem času sadnega in gozdnega drevja seme, napravljala z pomočjo, ali pa vsaj dovoljenjem starišev domače sadne in gozdne drevesnice blizu svojih stanovanj, ter prirejala si dobrih divjakov za sadne vrte, a gozdnih drevesec vsake baže pa za pogozdovanje goličav svojega domačega posestva. In — kedar bi se to zgodilo, kar more se pa pri dobri volji za napredek vnetih učiteljev, ako hočejo vzajemno postopati, v malo letih izvršiti, bode še le pogozdovanje kraševin (posebno na Notranjskem) se v pravi tir spraviti in z vspehom nadaljevati moglo.

Toraj, gospodje mili sobratje drage domovine, urno na noge! Ne držimo malomarno križema rok, temveč porabimo vse svoje duševne in telesne moči tudi v tem obziru brez odloga v prid in blagor naše ožje očetnjave. Obožano ljudstvo bode nam enkrat gotovo hvaležno. Nas je precejšnje število, in vsi skupaj vzajemno in složno moremo in moramo tudi prav veliko neprecenljivega z malim trudom v povedanem obziru storiti. Da ste mi zdravi! Bog!

Prem 27. junija.

Matija Rant, narodni učitelj.

Gospodarske skušnje.

Kako vinske sode osnažiti.

Zavoljo slabih sodov se je uže mnogo dobrega vina pokvarilo. Mnogokrat je tega nemarnost kriva, če se namreč pretočeni sod ne izprazni popolnem. Kaj se zgodi? V sodu zaostale tekočine loti se kmalu plesenj, ki se močno pomnoži in notranjost sodovo prevleče.

Kako tukaj pomagati?

Sod naj se najprej popolnem izprazni (tudi novih sodov kaže po sledečem načinu snažiti). Potem se vzame